

સંઘ - ગીત

ન્યુ ઈરા સ્કુલ,
લુજ રોડ,
મુંબઈ.

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદન ગણ મન અધિનાયક જય હે,
ગુજરાતી કામોદાર્દર સંગ્રહભારત ભાગ્ય વિધાતા !

પંજાબ સિંધ ગુજરાત મરાઠા,
દ્રાવિડ ઉત્કલ ગંગા
વિંધ્ય હિમાચલ યમુના ગંગા,
ઉચ્છલ જલધિ તરંગ.
તવ શુભ નામે જાગે,
તવ શુભ આશિષ માગે,
ગાહે તવ યશ ગાથા.

જન ગણ મંગલદાયક જય હે,
ભારત ભાગ્ય વિધાતા !
જય હે ! જય હે ! જય હે !
જય જય જય જય હે !

રવીન્દ્રનાથ ટાગોર

* * *

વન્દે માતરમ્
સુજલામ્ સુક્લામ્ મલયજ શીતલામ્
શસ્ય શ્યામલામ્ માતરમ્—વન્દે
શુભ્રજ્યોત્સ્ના - પુલકિત - યામિનીમ્
કુલ્લકુસુમિત દ્રુમદલશોભિનીમ્
સુહાસિનીમ્ સુમધુરભાષિણીમ્
સુખદામ્ વરદામ્ માતરમ્—વન્દે

અંકિમચંદ્ર ચેટરજી

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૨૫૯-૧૪ કિમત

ગ્રંથનામ સંદ-૧૧૮

વર્ગિક ૩-૧૨૧

સંઘ-પ્રાર્થના

***

ૐ અસતો મા સદ્ ગમય
તમસો મા જ્યોતિર્ગમય
મૃત્યોર્માન્મૃતં ગમય ।

ૐ સહનાવવતુ સહ નૌ ભુનક્તુ
સહ વીર્યં કરવાવૈ
તેજસ્વિનાવધીતમસ્તુ
મા વિદ્વિષાવૈ

ૐ શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ ।

અસત્યોમાંહિથી પ્રભુ ! પરમ સત્યે તું લઈ જા,
ઊંડા અંધારેથી પ્રભુ ! પરમ તેજે તું લઈ જા;
મહા મૃત્યુમાંથી અમૃત સમીપે નાથ ! લઈ જા,
તું હીણો હું છું તો, તુજ દરશનાં દાન દઈ જા.

કવિ ન્હાનાલાલ

ચાલીસ કરોડ—૧

હિંદી હય હમ ચાલીસ કરોડ,
દેશકી રક્ષા કરને વાલે,
દેશકી આન પે મરને વાલે— હિંદી હય.

હિંદુ મુસ્લીમ ગૈર નહીં હય,
મજહબકી તકરાર નહીં હય,
હિંદી હય, કુછ ઔર નહીં હય,
હમે જુદા સંસાર નહીં હય— હિંદી હય.

લૂટેરા સદીઓસે લૂટતા,
સૌદાગર હય હમ પે તૂટતા,
બલીમોકા પાશ ન છૂટતા,
ફિર ભી જ મેં ભેમ ન ખૂટતા— હિંદી હય.

નસનસમેં ભે લહુ બહા હય,
સાથ બહા હય, સાથ સહા હય,
એક હિ રાસ્તે કદમ બહા હય,
હમે નઝરમેં એક જહાં હય— હિંદી હય.

ખ્યાલ નઈ દુનિયાકા લાઓ,
ગમ આલમ કા દૂર કરાઓ,
ખ્યારે ! અય હમવતનોં આઓ,
ભારતકો આઝાદ બનાઓ,
મિલકર સબ આવાઝ બિઠાઓ— હિંદી હય.

(૩)

અમે હિંદી—૨

અમે ભરતભૂમિના પુત્રો
અમ માત પુરાણ પવિત્ર
રે જેનાં સુંદર સૂત્રો
અળકાવે ઉચ્ચ ચરિત્ર.
અમ અંતરને ઉદેશી
કરશું પોકાર હંમેશ
અમે હિંદી હિંદી હિંદી
છે હિંદ અમારો દેશ.
ધમ ધમ ધરતી ધ્રુજવશું
અમ દેશતણાં કરી ગાન
જય જય જય નાદ કરીશું
દઈશું મોંઘા અમ પ્રાણ.
એ ભક્તિ વસી ઉર તે શી
દેભે શક્તિ પરમેશ,
અમે હિંદી હિંદી હિંદી
છે હિંદ અમારો દેશ.

કવિ ખખરદાર

(४)

आजाद करेंगे हिंद—३

आजाद—आजाद—आजाद करेंगे हिंद तुझे आजाद.

हम हिंदी हैं और कुछ भी नहि,

और कुछ भी नहि, गर हिंद नहि.

ये हिंद रहे आजाद, आजाद, आजाद—आजाद.

आपसकी लड़ाई मिटा देंगे,

अज्ञानका परदा हटा देंगे,

सब मिलके रहेंगे शाद, शाद, शाद—आजाद.

कहनेमें किसी के न आयेंगे

जुद समझेंगे समझायेंगे,

ये हिंद रहे आजाद, आजाद, आजाद—आजाद.

तकदीरके बंधन तोड़ेंगे,

तदबीर से मुंहना मोड़ेंगे,

इरियाद की आहत छोड़ेंगे.

इरियाद, इरियाद, आजाद करेंगे—आजाद.

---

(૫)

ઓ હિંદ દેવભૂમિ !—૪

ઓ હિંદ ! દેવભૂમિ સંતાન સૌ તમારાં
કરીએ મળીને વંદન સ્વીકારજો અમારાં !
હિન્દુ અને મુસલમાન વિશ્વાસી પારસી જિન;
માતા ! સમાન રીતે સંતાન સૌ તમારાં !
પોષો તમે સહુને શુભ જ્ઞાનપાન બક્ષી;
સેવા કરે બને તે સંતાન સૌ તમારાં !
ચાહો બધાં પરસ્પર, સાહો બધાં પરસ્પર;
એ પ્રાર્થના કરે આ, સંતાન સૌ તમારાં !

કવિ કાન્ત

અય માતૃભૂમિ—૫

અય માતૃભૂમિ ! તેરે, ચરણોમેં શિર નમાવું,
મેં લકિતભેટ અપની, તેરી શરણમેં લાઉં—અય માતૃભૂમિ.
જીસસે સુપૂત ઉપજે શ્રી રામકૃષ્ણ જૈસે,
ઉસ તેરી ધૂલિ કેા મૈં, નિજ શિશ પે ચઢાઉં—અય માતૃભૂમિ.
સેવામેં તેરી સારે, લેદોં કેા ભૂલ જાઉં
વહુ પુણ્ય નામ તેરા, પ્રતિદિન સૂનું સૂનાઉં—અય માતૃભૂમિ.
તેરે હી કામ આઉં, તેરા હી મંત્ર ગાઉં
મન ઔર દેહ તુઝપર, બલિદાન મેં ચઢાઉં—અય માતૃભૂમિ.

(૬)

અમારો હિંદ—૬

અમારો હિંદ, અમારી જનની
ધાત્રી અમારી અમારો દેશ;
શા માટે મા તારાં શુષ્ક નયન
શા માટે મા તારાં રુક્ષ કેશ ?
શા માટે મા તારી ધૂળમાં ખેઠક ?
શા માટે મા તારો મલિન વેશ ?
ચાલીસ કરોડ સંતાન જેનાં,
મુખેથી બોલે અમારો દેશ.

શેનું આ દુઃખ ? શેનું આ દૈન્ય ?
શેની આ લજ્જા ? શેનો આ કલેશ ?
ચાલીસ કરોડ એક જ સ્વરે,
મુખેથી બોલે અમારો દેશ.

પ્રગટીને જ્યાં ગૌતમ પુદ્ગલ
મોક્ષદ્વાર કરિયું મુક્ત
હૃદયે જેને અર્ધુ જગત
પ્રણતિ કરે ભક્તિયુક્ત

અશોકે પ્રસારી કીર્તિ જેની
કંદહારથી હિંદ જલેશ
નથી શું મા ! તું તેઓની જનની ?
નથી શું મા ! તું તેઓનો દેશ ?
શેનું આ દુઃખ ? શેનું આ દૈન્ય ?

(૭)

શૂર શિવાજી, વીર પ્રતાપ,
નથી શું મા ! તું તેઓનો દેશ ?
ધન્ય અમારી નસમાં જે રમે
તેઓનું વહે રક્ત લેશ
યદ્યપિ મા, તુજ દિવ્ય કાંતિ
ઘેરી અંધારી આજ અશેષ
વિખાશે વાદળ ચમકશે ફરી
તવ લલાટે નવ ઉજ્જેશ

શેનું આ દુઃખ ? શેનું આ દૈન્ય ?

सारे जहाँसे अच्छा—७

सारे जहाँसे अच्छा, हिंदोस्तां हमारा
 हम बुलबुले है उसकी, वो गुलसितां हमारा .... सारे०
 गुरुवत मेहो अगर तूम, रहेता है दिल वतनमे,
 समजो हमे वही तुम, दिल हो जहाँ हमारा .... सारे०
 पर्वत वो सबसे अंचा, हमसाया आसमांका,
 वो संतरी हमारा, वो पासवाँ हमारा .... सारे०
 गोदीमें खेलती हैं, उसकी हजारो नदीयाँ,
 गुलशन है जिनके दमसे, रस्के जिना हमारा .... सारे०
 औ आब अ रुद गंगा, वो दिन है याद तुम्हको
 अतरा तेरे किनारे, जब कारवाँ हमारा ... सारे०
 मजहब नही सिखाता, आपसमें बैर रखना,
 हिंदी है हम वतन है, हिंदोस्तां हमारा ... सारे०

कवि इकबाल

(૯)

ધન્ય ધન્ય—૮

ધન્ય ધન્ય ભરત લોભ
વિજય શક્તિ જીવન જોભ
હુમ બને હું એક કોભ
દેશ કે હિ સારે ..... ધન્ય.

યે હિ જાન, યેહિ પ્રાન
પ્રભુ કે લિયે કુરબાન
હુમ સદા રહે મસ્તાન
વતન યે હુમારે ..... ધન્ય ધન્ય.

ધન્ય ધન્ય મનુજ ખાલ
પુણ્ય લોભ યહિ રસાળ
હુમ ધરેંગે શર ખુશાલ
માતૃલોભ ખ્યારે ..... ધન્ય.

હૃદય સૂરિત નવલ પ્રાન
હુમ કરેંગે અમર ગાન
નિત્ય નવલ ધવલ સાન
મુલકમેં હુમારે ..... ધન્ય.

ચંદ્રવદન મહેતા.

झंडा उंचा रहे हमारा—१

विजयी विश्व त्रिरंगा प्यारा, झंडा उंचा रहे हमारा ॥ ४ ॥

सदा शक्ति बरसाने वाला, प्रेमसुधा सरसानेवाला,
वीरोंको हर्षाने वाला, मातृभूमिका तन मन सारा ॥ १ ॥

स्वतंत्रता के भीषण रणमें, लखकर बढे जोश क्षणक्षणमें,
कांपे शत्रु देखकर मनमें, मिटजाये भय संकट सारा ॥ २ ॥

इस झंडे के नीचे निर्भय, ले स्वराज्य यह अविचल निश्चय,
बोलो भारतमाताकी जय, स्वतंत्रता ही ध्येय हमारा ॥ ३ ॥

आओ प्यारे वीरो आओ, देश धर्म पर बलि बलि जाओ,
एकसाथ सब मिलकर गाओ, प्यारा भारत देश हमारा ॥ ४ ॥

हरिन्द्रनाथ चट्टोपाध्याय.

સખસે અચ્છા દેશ હમારા—૧૦

સખસે અચ્છા દેશ હમારા
 ઝંડા ઉસકા હમકો ખ્યારા
 બેર બિદેશી ઇસસે હારા
 ઇસ ઝંડે કા હમે સહારા
 ઝંડા ઊંચા રહે હમારા

દેશ કે તાકાદ દેનેવાલા
 કેમકી કસ્તી ખેને વાલા
 છાંવ મેં હમકો લેનેવાલા
 ઉસકે નીચે ભારત સારા,
 ઝંડા ઊંચા રહે હમારા

હિંદુ મુસ્લીમ સીખ ઇસાઈ
 આપસમેં હૈ ભાઈ ભાઈ
 ભારતને યહ જ્યોત જલાઈ
 પ્રેમ હય ઇસકા સખસે ન્યારા
 ઝંડા ઊંચા રહે હમારા—

(૧૨)

કૂચગીત—૧૧

વીર બહાદુર એક કતાર
કૂચ કદમ કાળે તૈયાર
ધમ ધમ ધમ ધમ જોર અપાર
ધરા ધૂળવો, સૌ આ વાર
ધરા ધૂળવો, અંધ ક્રૂણવો
જય ગળવો

હિંદુસ્તાન
આવોને આજે હાકલ ગાજે
શૂરવીરો સૌ ચલો ટટાર—વીર

પિનાકિન ત્રિવેદી.

સાચના સિપાઈ—૧૨

અમે સાચના સિપાઈ, અમે સાચના સિપાઈ
સાચ અમારી તરવારો ને
સાચની ખાંધી સવાઈ-અમે
ગુઓ અમારી ધળ ફરફરે
સાચની લહેરો વાઈ-અમે

સૂણો અમારાં ખુગલ વાગે
સાચની હાક છવાઈ—અમે
સાચ અમારા લડવૈયા ને
લડશે સાચ લડાઈ—અમે

જાગે સાચનું લશ્કર સઘળે
આવો તમે ઓ ભાઈ—અમે

કવિ ન્હાનાલાલ.

(૧૩)

હિંદ હોય બે—૧૩

હિંદ હોય બે ખ્યારો

વીર બાલ સૌ વિચારો

કંઈ કંઈ કરો સુધારો

હિંદના યુવાન

હસતું વદન રાખ,

વાણી શુદ્ધ સત્ય ભાખ,

કર હિતભર્યા વિચારો

હિંદના યુવાન

પ્રસંગ કેવો સારો

હિંદના યુવાન—

“ વીર. ”

ચાલો સૌએ—૧૪

ચાલો સૌએ વીર મેદાન

ભારતનાં સંતાન

શૂરા સાથી, ગુસ્સાથી

ગર્જવો હિંદુસ્તાન.

કૂચ કરો, બહાદૂર ખિરાદર

સાયવવા સન્માન,

વાઘો વીરા ! ગર્જન કરી

સૌ આર્ય ને ઇસ્લામ—ચાલો સૌએ વીર મેદાન.

(૧૪)

કદમ બઢાયે જા--૧૫

કદમ કદમ બઢાય જા,
ખુશીકે ગીત ગાયે જા,
ચહ હુંદગી હય કોમકી,
(તો) કોમપે, લુટાયે જા,
આઝાદ દેશ હો તેરા,
જયહિંદ ગીત ગાયે જા. ધ્રુવ૦

તૂ શેરે-હિંદ આગે બઢ,
મરનેસે ફિર બી તૂ ન ડર,
આસ્માન તક ઉઠાકે સર,
જેશે બતન બઢાયે જા. આઝાદ૦

હિમત તેરી બઢતી રહે
ખુદા તેરી સુનતા રહે
જે સામને તેરી ચડે
તો ખાકમેં મિલાયે જા. આઝાદ૦

ચલો દિલ્હી પુકાર કે
કોમી નિશાં સમાલ કે
લાલ કીલે મેં ગાઢ કે
લહરાય જા લહરાય જા. આઝાદ૦

(૧૫)

જય હો—૧૬

શુભ સુખચૈનકી બરખા બરસે ભારત ભાગ હૈ જાગા
પંખખ સિંધ ગુજરાત મરાઠા દ્રાવિડ ઉત્કલ બંગા
ચંચલ સાગર બિંધ હિમાલા નીલા જમના ગંગા

તેરે નિત ગુન ગાયે
તુજસે જીવન પાયે
સખ તન પાયે આશા

સૂરજ બનકર જગ પર ચમકે ભારત નામ સુભાગા
જય હો, જય હો, જય હો, જય જય જય જય હો
સખકે દિલમેં પ્રીત ખસાયે તેરી મીઠી બાની
હર સૂખે કે રહનેવાલે હર મઝહબકે પ્રાની

સખ ભેદ-ઓ-ફૂક મિટાકે
સખ ગોદમેં તેરી આકે
ગૂંથે પ્રેમકી માલા—સૂરજ બનકર.

સુખહ સવેરે પંખ પખેરુ તેરેહિ ગુન ગાયે
આસ ભરી ભરપૂર હવાયે જીવનમેં રુત લાયે

સખ મિલકર હિંદ પુકારે
જય આઝાદ હિંદ કે નારે
પ્યારા દેશ હમારા—સૂરજ બનકર.

(૧૬)

ધન્ય ન્યુ ઈરા,
જય વરો, વીરા !

સદાય જય વરો, વીરા !
અમારી ધન્ય ન્યુ ઈરા.

ચારે બાજુ લીલાં
ઘેરી વૃક્ષવેલ ખીલ્યાં,
સદા રક્ષતા

સમીપ ખડા પહાડ ગંભીરા,
અમારી ધન્ય ન્યુ ઈરા.

મહા કુટુંબ આ અલંગ,
સંગ ખેલીએ, ઉમંગ
નિત્ય, અંતરે વહે
મધુર શુદ્ધ પ્રેમગંગ,
બુદ્ધિની વિશુદ્ધિ,
સાથ જ્ઞાનકેરી વૃદ્ધિ,
જીવન — જ્યોત

ઝગમગાવવા બધાય અધીરા,
અમારી ધન્ય ન્યુ ઈરા.

પિનાકિન ત્રિવેદી

